

Bombmurkleskogen och Åsen

En presentation av skyddsvärd tätortsnära natur i Surahammar.

Av Naturskyddsföreningen Surahammar och Ramnäs-Virsbo Naturklubb

Samtliga foto: Naturskyddsföreningen, Tom Sävström, Lars Bsenko, Lennart Eriksson.

Förslag på skyddsområde.

Skogen som en attraktion

- Surahammars kommun kan göra Bombmurkleskogen och Åsen till en attraktion för besökare. Anläggning av stigar och spridning av information via anslagstavlor om områdets natur kan locka människor till rekreation och naturupplevelser.
- Bombmurklan har under 1980-talet figurerat på såväl mjölkförpackningar som bingolotter och även på frimärke. En symbolart för granskogen där den sprider glädje om våren.
- Skogsområdet gränsar till Gniens naturreservat i väster och i öster till ett variationsrikt landskap med höga natur- och kulturvärden. Strandäng norr Magsjön, åkerholmar, talldungar och naturbetesmarker.
- Bombmurklorna drar redan idag folk till skogen under våren. Bombmurklan är en fascinerande svamp, en signalart och indikatorart för skyddsvärd granskog som kräver att skogen skyddas mot avverkningar

Blåsippa och knärot växer i Bombmurkleskogen. Knäroten är rödlistad som sårbar (VU).

Bombmurkla *Sarcosoma globosum*

Den tidiga vårens budbärare i granskogen. Sällsynt, hotad, rödlistad sårbar.

Skålsvamp 5-12 cm bred – kan väga nära ½ kg. Innehåller en geléaktig vätska. Kastades förr som bomber under lek, därav namnet bombmurkla. Bilden visar ung fruktkropp, som äldre blir de mera skrynkliga.

En glädjespridare i granskogen!

Upptagen på
Naturvårdsunionens rödlista och
på Sveriges rödlista som
VU=Sårbar.

Från Länsstyrelsens inventering 2007. Rapport-serie 2008:17:

”Bombmurklan har minskat med 30 % senaste 50 åren”.

”93 skogsområden besöktes, bombmurkla hittades i 8 av dessa”.

”Det i särklass största beståndet 1266 fruktkroppar i Bombmurkleskogen vid Gatstugan, fördelat på 51 växtplatser”.

”Växtplatserna var direkt skyddade av solljus”.

”För att skydda bombmurklan på de lokaler där den hittades vid inventeringen krävs att skogen lämnas för fri utveckling”.

Året 2016 räknades till 2247 fruktkroppar i Bombmurkleskogen – vilket därmed torde vara en av landets rikaste lokaler för arten.

Länsstyrelsens rapportserie 2008: 17 forts ...

”I magrare skogsbestånd utan modernt skogsbruk som får självgallras och i synnerhet där barrmattorna inte växer igen, går det att hitta rejäla bestånd av bombmurklor, även i gammal granskog (äldre än 100 år)”.

”I de glesare trädbestånden oavsett om det är gallrad skog eller naturligt gles gammelskog är fruktkropparna ofta mera uttorkningskänsliga i den tilltagande vårvärmen och chansen för dessa att hinna mogna är sannolikt reducerad”.

I bildens mitt syns en asp, som ibland kan vara följeart i granskogen. Här syns också barrmattorna kring granarna.

Kamjordstjärna (ovan) växer i Bombmurkleskogen. Signalart.

*Fyrflikig jordstjärna växer också i Bombmurkleskogen.
Rödlistad NT=Nära hotad.*

Flattoppad klubbsvamp. Rödlstad NT=Nära hotad.

Vågticka har hittats på tre granar och på asp i Bombmurkleskogen. Rödlstad som VU=Sårbar.

*Vit vedfingersvamp växer på murken granlåga. Rödlistad
NT=Nära hotad.*

Persiljespindling är rödlistad som NT=Nära hotad.

Apelticka växer på asp. Rödlstad som VU=Sårbar.

Kandelabersvamp på asp. Rödlstad NT=Nära hota

Gräddticka (VU=sårbar) och kromporing (EN=Starkt hotad) tillhör släktet Perenniporia och båda arterna har hittats i svämskogen mot Gatstubäcken. Gräddticken på gran, kromporingen på asp.

Kromporingen är påträffad i Sverige på mindre än 10 lokaler. Den hittades på nyårsafton 31/12 1994.

Ostticka på asp. VU=Sårbar.

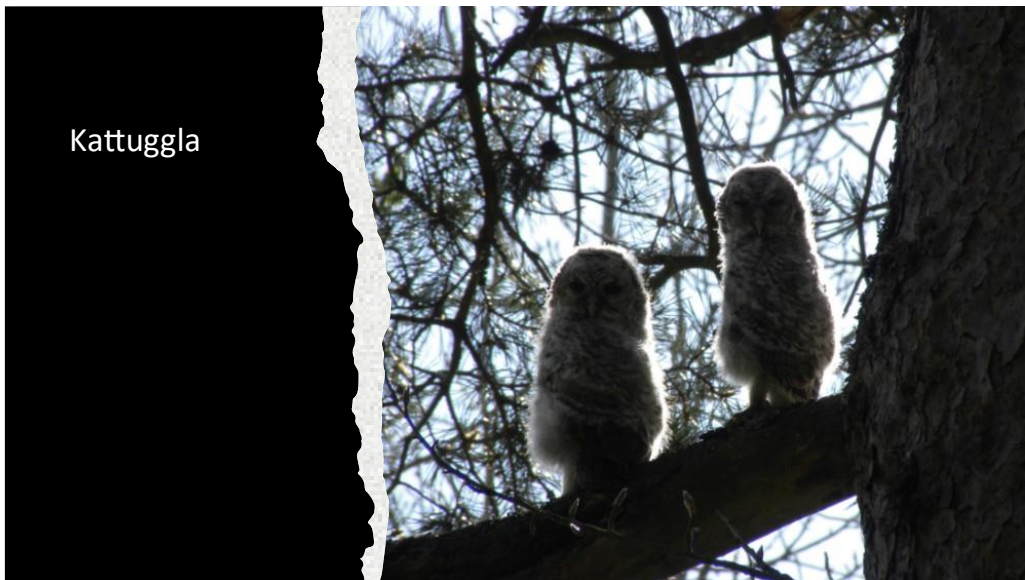
Om träd tillåts bli gamla blir de boträd tack vare skogens nyckelarter – hackspettarna.

De gamla tallarna på Åsen passar spillkråkan, som är beroende av grova träd för sitt bo.

Ormvråkens bo i gran.

Kattuggla

Kattugglan har häckat i asp på Åsen.

Tallticka. Rödlstad NT=Nära hotad.

Naturskyddsföreningens yttrande till ny översiktsplan för Surahammars kommun 2014-03-26

.... Området norr om Magsjön som inkluderar åsen från Hedvallsbron till och inklusive den så kallade bombmurkleskogen norr om vattenverket samt Magsjömaden och naturbetesmarken vid Gatstugan utgör ett mycket varierat landskap med höga natur- och kulturvärden. Naturskyddsföreningen föreslår att hela detta område skyddas mot exploateringar. Särskilt bombmurkleskogen och betesmarkerna med talldungar har många skyddsvärda och naturvårdsintressanta arter....

”... En skogstyp som är viktig att uppmärksamma i kommunen är åstallskogarna som är hemvist för några av de mer hotade växterna och djuren. De är dessutom viktiga strövskogar. Åstallskogarna är känsliga för skogsbruk genom att de är näringsfattiga. Samtidigt är de attraktiva att avverka, skogsgödsla, markbereda och tallplantera. Som geologiska objekt är åsarna dessutom av historiska minnesmärken med sina olika ytformer (strandvallar, åsryggar, skalgrus m.m.). Källutflöden och översilningar ger upphov till mycket speciella miljöer. Åsarna är dessutom viktiga grundvattenreservoarer, vilket man i kommunen lär vara väl medveten om ...”

- **Naturvårdens idé är följande;**

- Vi misstänker att det finns mera höga naturvärden i området som också bör vara kända innan lämpliga naturvårdsåtgärder kan diskuteras. Därför föreslår vi följande: Att alla planer på skogsbruksåtgärder stoppas under två år. Under de kommande två åren genomförs inventeringar av de flora- och faunagrupper där kunskap saknas. Under dessa år inventeras förekomst av fåglar, fladdermöss, insekter, kärlväxter, mossor och lavar, samt kompletterande inventering av svampar. Alla inventeringar genomförs av idéella naturvärden i Surahammars kommun och resultaten kommer presenteras för markägaren Kommunalteknik.

Ansvariga för inventeringarna, kontaktpersoner:

Tom Sävström 070-5845909 och Sören Larsson 0705678725.

Rödlistade arter och signalarter, svampar och kärlväxter, från inventeringar under åren 1994-2022.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistad/substrat
Kromporing	<i>Perenniporia tenuis</i>	EN starkt hotad (Asp)
Skålkros	<i>Femsjonia peziziformes</i>	DD kunskapsbrist (Gran)
Bombmurkla	<i>Sarcosoma globosum</i>	VU sårbar (Mark)
Gräddticka	<i>Perenniporia subacida</i>	VU sårbar (Gran)
Vågticka	<i>Osteina undosa</i>	VU sårbar (Gran, asp)
Apelticka	<i>Aurantiporus fissilis</i>	VU sårbar (Asp)
Vit vedfingersvamp	<i>Lentaria epichnoa</i>	NT nära hotad (Gran)
Kandelabersvamp	<i>Artomyces pyxidatus</i>	NT nära hotad (Asp)
Persiljespindling	<i>Cortinarius sulfurinus</i>	NT nära hotad (Mark)
Stor vårtrattskeivling	<i>Rhizocybe vermicularis</i>	NT nära hotad (Mark)
Fyrflikig jordstjärna	<i>Geastrum quadrifidum</i>	NT nära hotad (Mark)
Blå taggsvamp	<i>Hydnellum caerulium</i>	NT nära hotad (Mark)
Dofttaggsvamp	<i>Hydnellum suaveolens</i>	NT nära hotad (Mark)
Motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT nära hotad (Mark)
Ullticka	<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	NT nära hotad (Gran)
Tallticka	<i>Porodaedalea pini</i>	NT nära hotad (Tall)
Veckticka	<i>Flavidoporia pulvinascens</i>	NT nära hotad (Asp)
Kötticka	<i>Leptoporus mollis/erubescens</i>	NT nära hotad (Gran)
Flattoppad klubbsvamp	<i>Clavariadelphus truncatus</i>	NT nära hotad (Mark)
Ostticka	<i>Skeletocutis odora</i>	VU sårbar (Asp)
Granticka	<i>Porodaedalia chrysoloma</i>	NT nära hotad (Gran)
Fransig ockraporing	<i>Steccherinum lacerum</i>	NT nära hotad (Salix)
Parasitporing	<i>Antrodiella parasitica</i>	VU sårbar (Gran)
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	VU sårbar (Mark)
Signalarter		
Gulporing	<i>Butyrea luteoalba</i>	(Gran)
Stor aspticka	<i>Phellinus populicola</i>	(Asp)
Trådticka	<i>Climacocystis orealis</i>	(Gran)

Rävticka	<i>Inocutis rhaedes</i>	(Asp)
Grovticka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	(Tall)
Vedticka	<i>Fuscoporia viticola</i>	(Gran)
Skörporing	<i>Postia rennyi</i>	(Gran)
Aspticka	<i>Phellinus tremulae</i>	(Asp)
Blodticka	<i>Meruliopsis taxicola</i>	(Tall)
Vednavling	<i>Gerronema xanthophyllum</i>	(Tall)
Kamjordstjärna	<i>Geastrum pectinatum</i>	(Mark)
Zonkamskivling	<i>Amanita battarrae</i>	(Mark)

Veckticka på asp. Inom området finns fina olikåldriga aspbestånd. Aspen är ett viktigt naturvärdesträd i skog och mark.